

Huvudman

Frösunda IoF AB, 556597-2352
info@frosunda.se

Beslut

Datum 2024-12-17

Dnr 2023:361

Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Pandionskolan beläget i Linköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 19 juni 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Pandionskolan och huvudmannen Frösunda IoF AB. Pandionskolan är en resursskola belägen i Linköpings kommun med ca 34 elever. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Pandionskolan följer gällande bestämmelser inom vissa delar inom undervisning och lärande, arbetet med särskilt stöd, betygssättning, arbetet med att skapa trygghet samt grundläggande förutsättningar för skolenheten. I tillsynen har Skolinspektionen också kontrollerat om huvudmannen följer gällande bestämmelser när det gäller ekonomiska förutsättningar. Skolinspektionens bedömning avseende om huvudmannen följt gällande bestämmelser när det gäller ägar- och ledningsprövning redovisas i ett separat beslut.

Skolinspektionen har den 22 juni 2023 beslutat i ett delbeslut att förelägga Frösunda IoF AB att senast den 25 september 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande skolans betygskatalog. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Frösunda IoF AB en anmärkning rörande brister i åtgärdsprogram.

Frösunda IoF AB har den 21 september 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har även i samband med uppföljningen gjort ett verksamhetsbesök på Pandionskolan den 13 november 2023. Vid besöket har dokumentstudier genomförts av skolans betygskatalog för vårterminen 2023 och en intervju har hållits med skolans rektor.

Skolinspektionen har den 19 december 2023 meddelat två beslut i ärendet. I det ena beslutet som avsåg en ägar- och ledningsprövning konstaterades att det inte förelåg några brister i denna del. I det andra beslutet som avsåg uppföljning av tidigare brister avseende betygskatalog konstaterades att det fortsatt förelåg brister gällande betygskatalogen och Frösunda IoF AB

förelades att senast den 15 januari 2024 vidta adekvata åtgärder för att avhjälpa bristen.

Frösunda IOF AB har den 16 januari 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder medanledning av föreläggandet. Skolinspektionen har i samband med uppföljningen gjort ett verksamhetsbesök på Pandionskolan den 26–27 februari 2024 vid besöket har dokumentstudier genomförts, det har även genomförts intervjuer med elever, lärare och rektorn. Mot bakgrund av information som inkom i ärendet valde Skolinspektionen att bredda tillsynen till att utöver betygskatalog även omfatta beslut om anpassad studiegång, garanterad undervisningstid, att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare samt förutsättningarna för utbildningen.

Skolinspektionen har den 19 juni 2024 beslutat att vid vite förelägga Frösunda IOF AB att senast den 4 november 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande beslut om anpassad studiegång och garanterad undervisningstid. Samt beslutat att förelägga Frösunda IOF AB att senast den 4 november 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande skolans betygskatalog, att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare samt förutsättningarna för utbildningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Frösunda IOF AB har följt föreläggandet och vidtagit de åtgärder de förelagts samt om påtalade brister har avhjälpats. Skolinspektionen har den 20–21 november 2024 besökt Pandionskolan och genomfört intervjuer med elever, lärare och rektorn. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder tagit del av samtliga beslut om anpassad studiegång. Av denna dokumentation framgår att motiveringarna till besluten skiljer sig åt mellan olika elever och att elevernas anpassade studiegång även har olika upplägg beroende på motiveringarna i besluten. Vidare framgår att beslutet grundar sig på ett underlag bestående av aktuella utredningar.

Av intervju med rektorn framgår att beslut om anpassad studiegång fattas och motiveras utifrån varje enskild elevs behov och att detta säkerställs genom att samtliga beslut om anpassad studiegång föregås av en utredning som fastställer elevens behov av särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår även att besluten om anpassad studiegång utformas så att eleverna så långt som möjligt ska få förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Av intervju med rektorn framgår vidare att samtliga beslut om anpassad studiegång löpande utvärderas i samråd med elev och vårdnadshavare och att de även får information om vad ett beslut av detta slag kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen).

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd är centralt och arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilda elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (prop. 2013/14:160 s. 25 ff.).

Av förarbetena framgår rörande anpassad studiegång bland annat följande. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att

studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s 293)

Av förarbeten till skollagen framgår även att anpassad studiegång i vissa situationer kan vara en nödvändig åtgärd för att exempelvis möjliggöra för en elev att koncentrera sig på ett mindre antal ämnen och få godkända betyg i dessa. Samtidigt som detta kan vara en nödvändig åtgärd kan det leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Paragrafens första stycke tillförs en ny mening där det anges att i grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolan. Tillägget understryker vikten av att det vid utformningen av den anpassade studiegången tas hänsyn till att eleven bör få behörighet till gymnasieskolans nationella program. Denna ambition kan återspeglas i exempelvis valet av vilka ämnen som eleven ska koncentrera sig på. (prop. 2016/17:143 s. 47).

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen. För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst nio andra ämnen. (16 kap. 30–31 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att alla elever minst får den garanterade undervisningstiden i samtliga ämnen, fördelat utifrån den stadiindelade timplanen, om inte avvikelser är beslutade genom anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan.

I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen tagit del av scheman för skolans fyra olika undervisningsgrupper samt elevernas individuella scheman. Av dessa scheman framgår att undervisningen omfattar ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterade ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterade ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik.

Det framgår även att eleverna får minst den garanterade undervisningstiden fördelat utifrån den stadieindelade timplanen.

Av huvudmannens redovisning samt av intervjun med rektorn framgår vidare att skolan genom ett schemaläggningssystem samt genom rutiner som innefattar regelbundna avstämmningar mellan rektorn, biträdande rektorn och elevhälsan säkerställer att eleverna erbjuds de undervisningstimmar för respektive ämne som anges i timplanen. Av intervjun framgår även att rektorn tillsammans med biträdande rektorn och huvudmannen löpande följer upp elevernas undervisningstid i förhållande till deras beslut om anpassad studiegång.

Av intervjuer med elever och lärare och rektorn framgår att skolans scheman följs utan undantag och att lektioner startar och avslutas vid de tider som anges på schemat.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik (10 kap. 4 § skollagen).

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden i timplan. (10 kap. 5 § skollagen)

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. (9 kap. 3 § skolförordningen samt bilaga 1 till skolförordningen) Vidare framgår av bilaga 1 till skolförordningen den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under högstadiet.

Av förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (prop. 2016/17:143 s. 17 och 19.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningen ges av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i stor utsträckning bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning som de bedriver, vidare framgår att detta gäller för samtliga ämnen.

Genom dokumentstudier där scheman för skolans fyra olika undervisningsgrupper, elevernas individuella scheman samt samtliga lärarscheman har granskats framgår att undervisningen i ämnena svenska, engelska och matematik bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning som de bedriver. Vidare framgår även att undervisningen i ämnena bild, idrott och hälsa, musik, naturorienterade ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterade ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, och teknik i stor utsträckning bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning som de bedriver. Ovanstående bekräftas genom intervjuer av lärare och rektorn där det framgår att de lärare som står angivna vid de schemalagda ämnespositionerna även är de som bedriver undervisningen.

Av lärarförteckningen som mottogs i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder framgår att skolan saknar behöriga lärare i ämnena hem- och konsumentkunskap och slöjd. Av intervju med rektorn framgår att undervisningen i dessa ämnen i nuläget bedrivs av legitimerade lärare som anses vara lämpliga att bedriva undervisningen och bedöms ha de ämneskunskaper som krävs för att bedriva undervisningen. Vidare framgår att skolan kontinuerligt sedan juli 2024 har annonserat efter behöriga lärare för ämnena hem- och konsumentkunskap och slöjd och att arbetet med att försöka rekrytera lärare som är och behöriga för att bedriva undervisningen i dessa ämnen fortgår.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn ansvarar för skolans tjänstefördelning och att det är lärarnas ämnesbehörighet som i första hand styr denna fördelning så att eleverna i så stor utsträckning som möjligt undervisas av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning som de bedriver.

Rättslig reglering

I skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som

syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen).

I förarbetena till skollagen betonas vidare att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och förskollärare används för sådan undervisning som läraren eller förskolläraren har utbildning för. (prop. 2019/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Frösunda IoF AB brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ges av behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förutsättningar för utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolverksamheten bedrivs i enlighet med huvudmannens godkännande som avser utbildning vid en viss skolenhet. Av redovisningen framgår att verksamheten bedrivs i lokaler som ligger nära varandra och hör ihop.

Detta gäller för samtliga ämnen förutom ämnet idrott- och hälsa som bedrivs i externa lokaler.

Genom huvudmannens redovisning, intervjuer med lärare och rektorn samt genom tillsynsbesöket den 20 november 2024 framgår att de ämnen som vid tiden för föregående tillsynsbesök den 26 februari 2024 inte bedrevs inom verksamhetens lokaler numera bedrivs inom verksamhetens lokaler. Vidare framgår att huvudmannen, genom att utveckla befintliga lokaler, nu kan erbjuda eleverna undervisning i fysik och kemi, hem- och konsumentkunskap samt slöjd i verksamhetens lokaler.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lokalernas anpassning innebär att undervisningen i dessa ämnen kan bedrivas i enlighet med ämnets centrala innehåll. Vidare framgår att dessa ämnen, genom lokalernas anpassning, numera är mer tillgängliga för eleverna.

Rättslig reglering

I skollagen definieras att det med skolenhet avses av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. (1 kap. 3 § skollagen)

I skollagen anges vidare att ett godkännande av enskild som huvudman ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet. (2 kap. 5 § femte stycket skollagen)

Av förarbetena till 1 kap. 3 § skollagen anges att det är de fysiska byggnaderna, lokalerna och utrymmena där huvudmannen bedriver sin verksamhet som avses. För att flera byggnader ska anses tillhöra samma skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. Byggnaderna i en skolenhet ingår också i samma administrativa enhet. Även verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad, men som är nära knuten till enheten omfattas av begreppet skolenhet. Här avses t.ex. skolgårdar samt idrottsplatser i nära anslutning till skolans byggnader. (prop. 2009/10:165 s. 633)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att betygskatalogen innehåller de uppgifter som författningarna anger. Genom redovisningen har Skolinspektionen tagit del av skolans betygskatalog för vårterminen 2024, genom granskning av betygskatalogen samt genom intervjuer med lärare och rektorn framgår att de tidigare bristerna i betygskatalogen har åtgärdats.

Av betygskatalogen från vårterminen 2024 och av intervjuer med lärare och rektorn framgår att tidigare brister kopplade till betygskatalogen har åtgärdats. Det framgår att alla lärare som bedrivit undervisningen i ett ämne för en elev vid tiden för betygssättningen har signerat betyget, vilket inte hade gjorts i den föregående betygskatalogen för höstterminen 2023. Vidare framgår det tydligt i betygskatalogen från vårterminen 2024 om ett ämne har avslutats för elever, vilket det inte gjorde i den föregående betygskatalogen för höstterminen 2023.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg ska sättas. (3 kap. 16 § skollagen)

Av skolförordningen (2011:185) framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg, och inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § skolförordningen)

Av skolförordningen framgår vidare att Statens skolverk får meddela ytterligare föreskrifter om utformningen av betygskatalog, terminsbetyg, slutbetyg och betyg efter provning (6 kap. 23 § skolförordningen).

Av Skolverkets föreskrifter (2011:123) om betygskatalog framgår vidare att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123] 7 §)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Återkallelse av godkännandet

Mot bakgrund av att föreläggandet som meddelades den 19 juni 2024 följts vill Skolinspektionen upplysa om att myndigheten i föreläggandet konstaterade att det förelåg ett allvarligt missförhållande. Det innebär att återkallelse av godkännandet kan bli aktuellt, trots att föreläggandet följts, om det inom två år från föreläggandet, dvs. inom två år från den 19 juni 2024 uppstår nya allvarliga brister i verksamheten som bedöms utgöra ett allvarligt missförhållande (se 26 kap. 15 § skollagen och prop. 2021/22:45 s. 59).

X Sofie Lindén

Sofie Lindén

Beslutsfattare

Signerat av: Sofie Lindén

X Malin Lindberg

Malin Lindberg

Föredragande

Signerat av: Malin Lindberg